

B. 13 94964

117/83

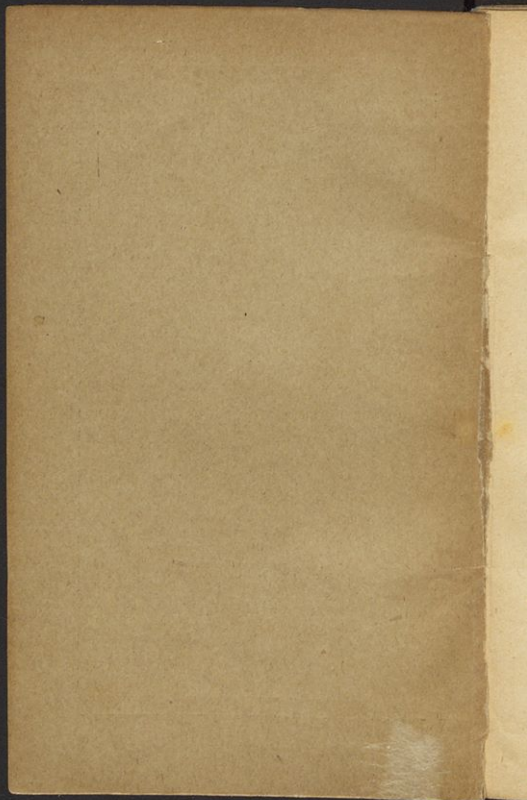
Proverbia

PREGOVORI.

NA DUNAJI.

ZALOŽILA BRITANSKA IN INOZEMSKA
SVETO-PISEMSKA DRUŽBA.

1896.

PREGOVORI.

NA DUNAJI.

ZALOŽILA BRITANSKA IN INOZEMSKA SVETO-
PISEMSKA DRUŽBA.

1896.

94964

94964

Q5505/1950

223.7.05 = 863 Salomon
Raj. puzon

PREGOVORI.

I. POGLAVJE.

1. Pregovori Salomona, sinú Davidovega, kralja Izraelskega:

2. Da se zna modrost in poduk, da se uméjo razumnosti besede;

3. Da se sprejema poduk umnosti, pravičnosti, pravice in vsega, kar je pošteno;

4. Da se dá abotnim prekanjenost, mladeniču znanje in umetlnost.

5. Čuj jih modri in mnôži učenost, in razumni pridobivaj pridne svete;

6. Da uči pregovor in razlaganje, besede modrih in njih uganjke.

7. Strah Gospodov je začetek znanja; modrost in poduk zaničujejo neumni.

8. Čuj, sin moj, očeta svojega poduk; in ne zapuščaj nauka matere svoje.

9. Ker lepotija prijetna bodeta glavi tvoji, in verižica tvojemu grlu.

10. Sin moj, ako te bodo hoteli grešniki vabiti, ne privoli.

11. Ako bi rekli: Pojdi z nami, na kri prežimo, skrijmo se zoper nedolžnega brez straha.

12. Pogoltnemo jih kakor grob žive, in poštene kakor idoče dol v jamo.

13. Vse drago blago zadbomo; s plenom napolnimo hiše svoje.

14. Kocko svojo vržeš nad nas; mošnja ista bo di nam vsem.

15. Sin moj, ne hodi po potu z njimi; zdržuj nogo svojo od njih steze.

16. Ker z nogami svojimi stekajo se v hudo, in kri prelivat hité.

17. Zastonj namreč razpenja se mreža pred očmi vsakega tiča.

18. Razen tega sami na svojo kri prežé; skriva-jo se zoper duše svoje.

19. Tako so shodi vseh lakomnih dobička; *on* prestreza dušo njih, ki so ga lakomni.

20. Premodrost prepeva zunaj, na ulicah zaganja svoj glas.

21. Sredi množic vpije, pri vratih, v vsakem mestu govori besede svoje:

22. Doklej, o abotni, bode-
dete ljubili abotnost, in
bodo zasmehovalci želeli
si zasmehovanje, in bodo
bedaki sovražili znanje?

23. Obrnite se na svar-
jenje moje; glej, izbru-
hala vam bodem duh svoj,
oznanjala vam besede
svoje.

24. Zakaj vabim in bra-
nite se; roko svojo ste-
zam, in nihče se ne zmeni.

25. Nego odtezate se od
slehernega sveta mojega,
in svarjenju mojemu ne
privoljujete.

26. Jaz tudi se bodem
smijala v nesreči vaši, re-
žalase bodem, kader bode
prišlo, česar se bojite.

27. Kader bode prišlo,
kakor robneča uima, če-

sar se bojite, in nesreča
vaša bode se bližala ka-
kor nevihta; ko bode pri-
drlna nad vas stiska in nad-
loga.

28. Tedaj me bodo kli-
cali, a ne uslišim *jih*;
zgodaj me bodo iskali, a
ne najdejo me.

29. Zato ker sovražijo
znanje, in strahú Gospo-
dovega niso izvolili;

30. Privolili niso svetu
mojemu, nego zaničevali
so vse svarjenje moje.

31. Tako bodo jedli od
sadú pota svojega, in si-
tili se od krivih svetov
svojih.

32. Ker abotnih pokoj
jih bode pobil, in mir
bedakov *jih* bode pokon-
čal.

33. Kdor pa mene po-
sliša, brez skrbi bode pre-
bival, kako miren pred
zlega strahom!

II. POGLAVJE.

1. Sin moj, če bodeš
sprejel besede moje, in
pri sebi shranil zapovedi
moje;

2. Če obračajoč ušesa
svoja k modrosti, srce
svoje nagneš k umnosti;

3. Da, če tudi zakličeš razumnost, do umnosti zaženeš svoj glas;

4. Če je iščeš kakor srebra in izsleduješ jo kakor zaklade skrite:

5. Tedaj bodeš razumel strah Gospodov, in zadoobil bodeš spoznanje Božje.

6. Ker Gospod daje modrost, iz njegovih ust spoznanje in umnost.

7. Shranjeno ima za poštene, *karkoli* je v resnici, ščit za nje, ki hodijo nedolžno;

8. Varuje pravice pota, in hojo hrani njih, kateri so mu dragi.

9. Tedaj bodeš razumel pravičnost in pravico, in *karkoli* je pošteno, sleherni dobro stezo:

10. Ko pride modrost v srce tvoje, in bode znanje prijetno duši tvoji:

11. Umetalnost bode pazila nate; umnost te bode stražila,

12. Otimajoč te od slabega pota, od móž, kateri spačenosti govore,

13. Kateri zapuščajo poštenja pota, da hodijo po stezah temâ;

14. Kateri se veselé zlo delajoč, radujejo se v spačenostih najhujših;

15. Kateri so spačeni na svojih potih, in trdovratni na stezah svojih:

16. Otimajoč te od žene tuje, od tujke, *ki* se dobrika z besedami svojimi.

17. Katera zapušča mladosti svoje vodnika in za bi Boga svojega zavezo:

(18. Ker v smrt se nagiblje hiša njena, in k njim, ki nimajo življenja, steze njene;

19. Katerikoli zahajajo k njej, ne povrnejo se in ne dohajajo življenja potov:)

20. Da hodiš po dobrih hoji, in paziš na pravičnih pota.

21. Ker pošteni bodo prebivali v deželi, in nedolžni bodo ostali v njej;

22. Krivični pa se bodo iztrebili iz dežele, in izdajalci izpulili se iz nje.

III. POGLAVJE.

1. Sin moj, nauka mojega ne zabi; nego zapovedi naj hrani srce tvoje;

2. Ker dnî dolgost in življenje mnogoletno z mirom ti dodelé.

3. Dobrovoljnost in zvestoba naj te ne zapustiti; priveži ji na grlo svoje, zapiši ji na srca svojega ploščo;

4. Tako zadobodeš milost in uspeh najboljši, pred očmi Božjimi in človeškimi.

5. Zaupanje imej v Gospoda iz vsega srca svojega; na umnost svojo pa se ne zanašaj.

6. Na vseh hojah svojih spoznavaj ga, in on bode vodil pota tvoja.

7. Ne bodi moder po sodbi svoji, boj se Gospoda in ogiblji se hudega.

8. Zdravo bode popku tvojemu in moča tvojim kostém.

9. Časti Gospoda od blaga svojega, in od prvine vsega svojega pridelka.

10. Tako se bodo polnile z obilostjo žitnice tvoje, in od mošta bodo pokali čebri tlačilnice tvoje.

11. Poduka Gospodovega, sin moj, ne zametaj, in

strahovanje njegovo naj ti ne preseda.

12. Kerkogar ljubi strahuje Gospod, in sicer kakor oče sina, *katerega* ima rad.

13. Blagor človeku, *kateri* doseže modrost, in človeku, *kateri* napreduje v umnosti.

14. Boljša namreč je nje pridobitev od pridobitve srebra, in od zlata izkopanega njen pridelek.

15. Dražja je od biserov, in vse, kar te veseli, ne more se enačiti z njo.

16. Dnî dolgost je v desnici njeni, v levici njeni bogastvo in čast.

17. Pota njena so prijetnosti pota, in vse steze njene mirne.

18. Drevo življenje imajo, kateri se poprimejo nje, in srečen, kdor jo drži.

19. Gospod je z modrostjo ustanovil zemljo, nebesa je postavil s umnostjo.

20. Po znanji njegovem so se razklala brezna, in roso kapljejo gornji oblaki.

21. Sin moj, naj ti *to* ne

gine izpred tvojih oči, hrani jo, katera je zares *modrost*, in umetlnost.

22. In življenje bode ti duši tvoji, in lepotija tvojemu grlu.

23. Tedaj bodeš brez skrbi obhajal pot svoj, in noga tvoja se ne zadene;

24. Ko bodeš ležal, ne bode te strah; nego ležečemu bode ti sladko spanje tvoje.

25. Ne boj se naglega strahu, in ne uime krivičnih, da ne pride.

26. Ker Gospod bode zaupanju tvojemu na strani in ohranil nogo tvojo, da se ne vjame.

27. Ne odtezaj dobrega njim, katerim je treba, ko je moči storiti roki tvoji.

28. Ne reci bližnjemu svojemu: „Hodi, potlej se vrni, jutri namreč ti dam“, ko ti je moči.

29. Ne snuj zlega zoper bližnjega svojega, kateri stanuje brez skrbi teboj.

30. Ne prepiraj se z nobenim človekom brez sile, ako ti ni hudega storil.

31. Ne zavidaj nobenega silovitnika, in ne izvoli

nobenih potov njegovih;
32. Ker gnjusoba je Gospodu trdovratni, pri poštenih pa je skrivnost njegova.

33. Prekletstvo Gospodovo leži na krivičnega hiši; pravičnih pa prebivališče se blagoslavlja!

34. Ker zasmehovalce on zasmehuje, krotkim pa daje milost.

35. Čast imajo modri, neumneže pa dviga sramota.

IV. POGLAVJE.

1. Poslušajte, sinovi, poduk očetov, in pazite, da spoznate razumnost.

2. Ker učenost dobro vam dajem, nauka moje-ga ne zapuščajte.

3. Ko sem bil sin pri očetu svojem, nežen in edini pred materjo svojo;

4. Govoril mi je on učeč me: Ohrani naj besede moje srce tvoje; držeč zapovedi moje živi.

5. Pridobi modrost, pridobi razumnost; ne zabi in ne kreni od govorov mojih ust.

6. Ne zapusti je, in ohrani-la te bode; ljubi jo, in bode te stražila.

7. Katera je začetek modrosti, *tisto* modrost pridôbi, in z vsem pridobivanjem svojim pridobi si razumnost.

8. Povzdigúj jo in povišala te bode; čestila te bode, ko jo bodeš objemal.

9. Na glavo tvojo dene lepotijo prijetno, venec prezál ti podá.

10. Čuj, sin moj, in sprejmi besede moje; tako se ti pomnožijo življenja leta.

11. Modrosti pot te učim, vodim te po poštenja stezah.

12. Ko bodeš hodil, nič ne bode oviralo stopinje tvoje; če tudi potečeš, ne izpotakneš se.

13. Primi poduk njen, ne odstopi; hrani ga, ker je življenje tvoje.

14. Pota krivičnih ne nastopi, in ne hodi po stezi hudobnih.

15. Odtegni se ji, ne prehajaj čez njo; kreni od nje in idi mimo.

16. Ker ne spé, če niso storili hudega; in spanje se jim odvzame, če niso storili, da se *kdo* izpotakne;

17. Ker jedó krivičnosti jéd, in vino pijó vsakoršne silovitosti.

18. Pot namreč pravičnih *je* podoben svetli luči, ki vedno sveti, tako da je *vsak* *njih* stalen podnevi.

19. Krivičnih steza *je* podobna temi; ne vedó, ob kaj se bodo izpotaknili.

20. Sin moj, na besede moje pazi; proti govorom mojim nagni uho svoje.

21. Naj ne storé *oni*, da ti izginejo izpred očí; hrani to v srci svojem.

22. Ker *besede* življenja so njim, katerij jih dosežejo, in vsemu mesu zdrave vsakemu izmed njih.

23. Nad vso pazljivost straži sree svoje; iz njega izhajajo življenja dejanja.

24. Odvračaj od sebe spačenost ust, in napačnost ustnic odpravljaj daleč od sebe.

25. Očí tvoje naj zró naravnost, in trepalnice tvoje naj gledajo ravno pred te.

26. Izmeri stezo noge svoje, da bodo stanovitna vsa pota tvoja.

27. Ne kreni na desno ali na levo, odvrni nogo svojo od hudega.

V. POGLAVJE.

1. Sin moj, na modrost mojo pazi; proti umnosti moji nagni uho svoje,

2. Da opazuješ vsakoršno umetnost, in spoznanje hranijo ustnice tvoje.

3. Dasi med cedé ustnice tujke, in mehkejše od olja grlo njeno,

4. Vendar *je* grenko poslednje njeno kakor pelin, ostro kakor dvorezen meč.

5. Noge njene gredo *v* smrt; *v* grob držé stopinje njene.

6. Da ne meriš življenja pota, krivé se steze njene, da ti ne veš.

7. Sedaj torej, sinovi, poslušajte me in ne odstopajte od beséd mojih ust.

8. Daleč od nje delaj svoj pot, in ne bližaj se durim hiše njene;

9. Da ne prepuščaš drugim dike svoje, in let svojih grozovitemu.

10. Da se ne sitijo tuj-

ci s premoženjem tvojim, in trudi tvoji *ostanejo* v tujčevi hiši;

11. In zdihuješ slednjič, ko bode konec mesa tvojega in tvojega telesa,

12. In govoriš: Kako sem sovražil poduk, in svarjenje je zametalo srce moje;

13. In poslušal nisem glasú učiteljev svojih, in ušesa svojega nisem nagibal k njim, ki so me učili?

14. Skoraj v vsej nadlogi bivam, sredi zbora in občine.

15. Pij vodo iz svoje jame in tekočine iz sredi svojega vodnjaka.

16. Vén se naj razlivajo studenci tvoji, po ulicah vodâ potoki.

17. Bodo ti naj posebe, in ne tujcem *s teboj*.

18. Blagoslovljen bode vrelec tvoj, a veselí se žene mladosti svoje.

19. Košuta *bodi* predraga in divja koza prijetna; prsi njene naj te mamijo vsak čas; v njeni ljubezni tavaj vedno.

20. In zakaj bi taval, sin moj, s tujko, in bi ob-

jemal prsi tuje ženske;

21. Ko *so* pred očmi Gospodovimi vsakega pota, in *on* meri vse steze njegove?

22. Krivice njegove bodo ga vjele, krivičnega, pravim, tistega; in vrvi greha njegovega bodo ga držale.

23. On bode umrl brez poduka, in v obilosti brez pameti svoje bode blodil.

VI. POGLAVJE.

1. Sin moj, če si bil porok prijatelju svojemu, tujcu podal roko svojo;

2. Zadrnil si se z besedami svojih ust, vjet si z besedami svojih ust.

3. Stóri tisto skoraj, sin moj, in reši se; ker si prišel bližnjemu svojemu v roko; déj, podvrzi se in priganjaj bližnjega svojega!

4. Ne dovoli spanja svojim očém, ali dremanja trepalnicam svojim.

5. Reši se kakor koza iz roke *lovčeve*, in kakor tica iz tičarjeve roke.

6. Pojdi k mravlji, o le-

núh; glej pota njena in bodi moder.

7. Ko nima vodnika, vladarja ali gospoda,

8. Pripravlja po leti hrano svojo, ob žetvi znaša svojo jed.

9. Doklej bodeš ležal, lenúh? Kdaj bodeš vstal iz spanja svojega?

10. Malo zaspančkal, malo zadremal, malo sklenil roke ter poležal:

11. V tem pride kakor popotnik uren uboštvo tvoje, in siromaštvo tvoje kakor mož oščitan.

12. Človek malopriden, mož za nič hodi sè spačenimi usti:

13. Mežika z očmi svojimi, beseduje z nogami svojimi, uči sè svojimi prsti;

14. A vsakoršna spačnost tiči v srci njegovem, sleherno zlo snuje o slehernem času, prepire na-
pravlja.

15. Zatorej pride nagloma nesreča njegova; tako hitro se razbije, da ni zdravila.

16. Ali tisto sovraži Gospod, dà sedmero studi duša njegova:

17. Oči k višku, jezik lažnjiv, in roke prelivajoče kri nedolžno;

18. Srce, ki snuje misli krivične; noge urno tekoče v hudo;

19. Krivo pričo, ki zlagalaži, slednjič kdor prepire napravlja me dbrati.

20. Hrani, sin moj, zapoved očeta svojega, in ne zapusti nauka mater svoje.

21. Privezuj ju na srce svoje vedno, pripenjaj ju na grlo svoje.

22. Kamorkoli pojdeš, spremljal te bode; ko bodeš ležal, pazil bode nate; ko se zbudiš, on bode pogovarjal se s teboj.

23. (Ker svetilnica je zapoved, in nauk luč; in življenja pot svarjenja podučna,)

24. Da te obvaruje ženske hudobne, prilizovanja tujega jezika.

25. Ne poželi lepote nje ne v srci svojem, in s trepalnicami svojimi naj te ne vjame.

26. Ker zavoljo ženske kurbe *pride se* do koščka kruha; tudi ženska z možem *združena* lovi dušo drago.

27. Ali bi kdo vzel ogenj v nedrije svoje, in oblačila njegova bi se ne osmodila?

28. Ali bi kdo hodil po žarjavici, in noge njegove bi se ne sežgale?

29. Tako, kdor se snide z bližnjega svojega ženo; brez kazni ne bode ostal, kdorkoli se je dotakne.

30. Ne zadene zaničevanje tatú, kateri ukrade, da uteši poželenje svoje, ko je gladen.

31. Ali zasačen plača sedemkrat; z vsakoršnim blagom hiše svoje vrača.

32. Kdor prešestvuje sè ženo, norí; kdor se hoče pogubiti, on naj to storí.

33. Šiba in nečast ga bode zadela, in sramota njegova se ne izbriše.

34. Ker v ljubosumnosti je srd moža; zato nima milostiv dan maščevanja.

35. Ne mara za nobeno odkupnino, in ne privoli, dajaj še toliko daróv.

VII. POGLAVJE.

1. Sin moj, pazi na besede moje in zapovedi moje hrani pri sebi.

2. Pazeč na zapovedi moje živí, in na uk moj, kakor na zenico svojih oči.

3. Priveži jih na prste svoje, zapiši jih na srca svojega ploščo.

4. Reci modrosti: Sestra si moja; in sorodnico imenuj razumnost;

5. Da te varuje žene vnanje, tujke, ki se dobrika z besedami svojimi.

6. Ker skozi okno hiše svoje, preko line gledajoč

7. Videl sem med abotnimi, zagledal sem med sinovidečka brezumnega,

8. Ki je po ulicah gredoč poleg njenega vogla stopal po potu do hiše njene:

9. V mraku, na večer dneva, v noči črni in temni.

10. Ko mu, glej, ženska *pride* naproti, v kurbini opravi, in sè srcem previdnim.

11. (Jezična je in trdovratna, v njeni hiši *niso* noge njene;

12. Zdaj zunaj, zdaj na trgih, poleg vsakega vogla zalázuje.)

13. In prime ga ter po-

ljubi ga, in s predrznim licem reče mu:

14. Hvalne daritve so pri meni; danes sem opravila obljube svoje;

15. Zato sem ti prišla naproti; željno sem iskala obličja tvojega; dobro, da sem te našla.

16. Z odejami sem opravila posteljo svojo, s pregrinjali, s platnom Egiptovskim.

17. Pokadila sem ležišče svoje z miro, alojo in cimetom.

18. Dej, radujva se obilno v ljubezni noter do jutra, razveseljujva se z ljubovanjem.

19. Ker moža ní v hiši svoji, odšel je na dalnji pot.

20. Mošnjo denarja je vzel v roko svojo; v odločeni dán povrne se v hišo svojo.

21. Nagnila ga je z množino podučevanja svojega, s prilizovanjem ustnic svojih ga je potegnila.

22. Za njo gre hitro, kakor vol v mesnico odide, in kakor zvezan v poduk neumnim,

23. Dokler mu nož jeter ne razkolje, kakor tica hiti v zanjko, ne vedoč, da je zoper življenje njeno.

24. Zato sedaj, sinovi, poslušajte me, in pazite na ust mojih besede.

25. Ne kreni na njena pota srce tvoje, ne zavij na steze njene.

26. Ker mnogo jih je prebodla in zvrnila, in veliko jih *je*, katere je vse umorila.

27. Pota v grob *so pota* v hišo njeno, gredoča dol v smrtne hrame.

VIII. POGLAVJE.

1. Ali ne vpije modrost, in umnost zaganja svoj glas!

2. Na vrhu višav, po cesti, na razpotji stoječ,

3. Na strani vrât, konci mesta, pri vходу duri prepeva govoreč:

4. Vas, o možje prvaki, kličem, in glas moj sinove človeške.

5. Umejte, abotni, prekanjenost, in bedaki pazite.

6. Čujte, ker plemenito

bodem govorila, in z odprtimi ustnicami svojimi pošteno.

7. Ker resnico premišljeno daje od sebe grlo moje, in gnjusoba ustnicam mojim *je* krivica.

8. Pravične *so* vse besede mojih ust, nič ni skrivljenega ali spačene-ga v njih.

9. One *so* vse priročne razumnemu, in poštene njim, kateri zadobivajo umnost.

10. Sprejemite nauk moj, in ne denarja; in znanjeraji nego izkopano *zlat*o preizbrano.

11. Ker boljša *je* modrost od biserov; in vse, kar razveseljuje, ne more se enačiti z njo.

12. Jaz, modrost, držim se prekanjenosti, in spoznanje najvišje umetnosti imam pri sebi,

13. Strah Gospodov hudega sovraštvo; napuh in prevzetnost in hudega pot in pa usta spačeno-stim vdana sovražim.

14. Moj *je* svet in kar koli je, moja *je* razumnost, moja moč.

15. Z menoj kraljujejo

kralji, in zapovedniki določajo pravico.

16. Z menoj knegujejo knezi, in prvaki, vsi sodniki zemljé.

17. Jaz ljubim ljubitelje svoje, in kateri me željno iščejo, najdejo me.

18. Bogastvo in čast *sta* pri meni, blago stanovitno in pravica.

19. Bolji *je* sad moj od *zlata* izkopanega, in sicer prečistega; in pridelek moj od srebra preizbranega.

20. Po potu pravičnosti vodim, po sredi stezâ pravice;

21. Delam, da ljubitelji moji imajo, kar je, in pa zaklade njihove polnim.

22. Gospod me je imel v začetku potisvoje; pred deli svojimi, pred kakim časom.

23. Pred vekom sem bila pomaziljena; pred začetkom, pred početjem zemlje.

24. Ko ni bilo brezen nobenih, rojena sem bila; ko ni bilo nobenih studentcev, polnih vodâ.

25. Ko ni bilo še storjeno, da so gore pogrez-

nene legle *na zemljo*; pred griči bila sem rojena.

26. Še ni bil stvaril zemlje ali poljá, dà začetka, prahú sveta naseljenega;

27. Ko je pripravljajal nebesa, bila sem tam; ko je stavil krog na brezna površji;

28. Ko je z goraj pripenjal gornje oblake; ko je utrjal brezna studence.

29. Ko je nakladal morju zapoved svojo; in vohdam, da naj ne prestopijo ust njegovih *ukaza*; ko je stavil zemlji podlogo.

30. Ko sem torej pri njem, odgojajoč, in sem veselje vsakdanje njegovo, razveseljujoč pred njim vsak čas;

31. Razveseljujoč na naseljenem svetu zemljo njegovo, in sè slastmi mojimi sinove človeške:

32. Zdaj torej, sinovi, poslušajte me; blagor namreč njim, ki se držé potov mojih.

33. Čujte podúk in bodite modri, in ne odte zajte *se*.

34. Blagor človeku, kateri me posluša, pridno

sedéč pri vratih mojih vsak dan, pazeč na podboje duri mojih.

35. Ker kdor zadobime ne, zadobi življenje, in najde milost od Gospoda.

36. Kdor pa greši zoper mene, silo dela duši svoji; vsi sovražniki moji ljubijo smrt.

IX. POGLAVJE.

1. Premodrost je zidala hišo svojo ter izsekala sedmero stebrov svojih:

2. Zaklala je živali svoje, mešala vino svoje in pripravila svojo mizo;

3. Poslala je dekle svoje vabit pozborih in mestnih višinah;

4. Vsak abotnik naj se obrne sem, *kdor* je brezumen, reče mu:

5. Pridite, uživajte jed mojo, in pijte od vina, *katero* sem mešala.

6. Zapustite abotne in živite ter hodite po razumnosti potu.

7. Kdor podučuje zasmehovalca, nakopava si sramoto; in *kdor* strahuje krivičnega, madež.

8. Ne strahuj zasmehovalca, da te ne sovraži;

strahuj modrega, in ljubil te bode.

9. Daj modremu, da bode še bolj moder; oznaenjaj pravičnemu, da pomnoži učenost;

10. Začetek modrosti strah Gospodov, in spoznanje svetega razumnost.

11. Ker po meni se bodo pomnožili dnevi tvoji, in pridejala se ti bodo življenja leta.

12. Akosi moder, moder bodeš sebi; ako pa bodeš zasmehovalec, sam bodeš trpel.

13. Ženska nespametna je jezična; abotna, daš nič ne vé,

14. Vendar sedí pri durih hiše svoje; na stolu, na mestnih višinah,

15. Da odvráča popotnike, kateri naravnost gredó po potih svojih.

16. In vsak abotnik naj se obrne sem, in *kdor* je brezumen, reče mu.

17. Vode ukradene so sladke, in kruh skriti prijeten;

18. Ali on ne vé, da so mrtvi tam, v grobu pre-

globokem, katera je ona povabila.

X. POGLAVJE.

1. Pregovori Salomoni. Sin moder razveseljuje očeta, sin bedak pa je žalost materi svoji.

2. Ne koristijo krivičnosti zakladi, nego pravica rešuje smrti.

3. Gospod ne pustí stradati pravičnega duše, blago pa krivičnih odganja.

4. Ubožen *postane*, kdor dela z roko zvijačno; pridnih pa roka bogatí.

5. Po leti znaša sin umen; v spanje pogrezen je ob žetvi sin sramoten.

6. Blagoslovi *bivajo* na pravičnega glavi, usta krivičnih pa pokriva silovitost.

7. Blagoslovljen je pravičnega spomin, ime pa krivičnih je gnjilo.

8. Modri v srci sprejema zapovedi, neumni pa z ustnicami samega sebe zmede.

9. Kdor hodi v nedolžnosti, hodi brez skrbi; kdor pa pači pota svoja, bode v svarilo.

10. Kdor mežika z očesom, daje nadlego, in neumni z ustnicami samega sebe zmede.

11. Vrelec življenja so pravičnega usta; usta krivičnih pa pokriva silovitost.

12. Sovraštvo zbuja prepire; vse pregreške pa pokriva ljubezen.

13. Na ustnicah razumnega je modrost pričujoča, kakor šiba na brezumnega životu.

14. Modri shranjajo znanje; neumneža ustom pa je bližu podrtje.

15. Blago bogatega je kakor trdno mesto njegovo; v podrtje je siromakom njih uboštvo.

16. Kar z delom svojim spravi pravični, *spravi* za življenje, pridelek krivičnega za greh.

17. Pot do življenja je njega, ki hrani poduk; *pot* pa njega, ki zapušča svarjenje, prinaša zmoto.

18. Kdor skriva sovraštvo, ima ustnice lažnjive; in kdor raznaša sramoto, je bedak.

19. Pri mnogih besedah skoraj pride pregre-

šek, umetni pa brzdá ustnice svoje.

20. Srebro preizbrano *je* pravičnega jezik, srce krivičnih *je* malo prida.

21. Ustnice pravičnega pasejo mnoge, neumni pa mrjó od brezumnosti.

22. Blagoslov Gospodov sam bogatí, in ne pridá nadloge z njim.

23. Kakor igra *je* bedaku storiti pregreho, in modrost umnemu možu.

24. Česar se boji krivični, to se mu bode zgodilo; česar pa želé pravični, dal bode *Bog*.

25. Kakor o nevihti, ki pridere, ne obstane krivični; pravični pa ima podlogo vedno.

26. Kakor ocet zobém, in kakor dim očém, tako *je* leni njim, ki ga pošiljajo.

27. Strah Gospodov pridaje dní; krivičnih pa leta se krajšajo.

28. Upanje pravičnih *je* v veselje; krivičnih pa pričakovanje gine.

29. Moč *je* vsakemu nedolžnemu pot Gospodov; podrtje pa njim, ki delajo krivico.

30. Pravični nikdar ne omahne; krivični pa ne bodo prebivali v deželi.

31. Usta pravičnega *da* jó modrost obilo iz sebe; jezik pa spačenosti *je* iztrebljen.

32. Ustnice pravičnega bodo izkusile prijaznost; usta pa krivičnih spačenosti kaznen.

XI. POGLAVJE.

1. Tehnica lažnjiva *je* gnjusoba Gospodu; teža pa polna mu *je* po volji.

2. Ko pride napuh, pride sramota; priskromnih pa *je* modrost.

3. Nedolžnost poštenih jih spremlja; spačenost pa izdajalcev jih pokončava.

4. Ne pomaga blago o dnevi srdú; pravičnost pa reši smrti.

5. Pravičnost nedolžnega vodi pot njegov; krivični pa pade po krivici svoji.

6. Pravičnost pravičnih jih rešuje, izdajalci pa se vjemó v hudobiji.

7. Ko umre človek hudobni, pogine pričako-

vanje; tudi najkrepkejše upanje pogine.

8. Pravični se reši iz stiske, in krivični pride na mesto njegovo.

9. Z usti gubi hinavec bližnjega svojega; po znanji pa se rešijo pravični.

10. O pravičnih sreči raduje se mesto; in ko poginejo krivični, poje se.

11. Blagoslov poštenih povzdiguje mesto; usta pa krivičnih *ga* podirajo.

12. Ko bližnjega svojega brezumni zaničuje, dela se gluhega mož razumni.

13. Kdor hodi z opravljanjem, razodeva skrivnost; zvesti pa v srci skriva reč.

14. Kjer ni svetov razumnih, ljudstvo propade; blaginja pa *je* v obilnosti svetovalca.

15. Celo pogubi se, kdor je porok za tujca; kdor pa sovraži nje, ki si bi-jejo v roke, brez skrbi *je*.

16. Žena ljubeznjiva zadobi čast, kakor mogočnejši zadobivajo bogastvo.

17. Mož dobrodelen *je* sam sebi dobrotljiv; mесо pa svoje pogublja grozovitni.

18. Krivični si pridobi darilo lažnjivo; kdor pa seje pravico, plačilo zvesto.

19. Kdor se pošteno drži pravice, *seje* za življenje; kdor pa hodi za hudim, za smrt svojo.

20. Gnjusoba *so* Gospodu spačeni v srci; po volji pa njemu nedolžni na potu.

21. Sè združenim trudom ne ostane brez kazni hudobni; pravičnih pa seme se reši.

22. Zlat ovratnik svinji na rileu *je* žena lepa, ki pamet zameta.

23. Pravičnih želji samo dobro, pričakovanju pa krivičnih *pride* srd.

24. Nekateri razsiplje in vendar se bogati *še* bolj; ali kdor se zdržuje poštenega, *zdržuje se* samo v uboštvo.

25. Srce dobrodelno se redi; in kdor obilo deli, tisti bode *še* bolj razdajal.

26. Kdor stiska pšenico, preklinjali *ga* bodo roja-

ki, blagoslov pa *bode* na glavi njemu, kateri prodaja.

27. Kdor pridno dobrega išče, zbira blagovoljnost; kdor pa išče hudega, njega bode zadelo.

28. Kdor zaupa v bogastvo svoje, on propade; kakor veja pa razvetó se pravični.

29. Kdor zmešnjavo dela v hiši svoji, imel bode veter; in neumni bode hlapec modremu v sreči.

30. Pravičnega sad *je* od drevesa življenja, ko modri duše podučuje.

31. Glej pravičnega, na tej zemlji se *mu* povrača, kolikanj bolj krivičnemu in grešniku!

32. Kdor ljubi poduk, ljubi znanje; kdor pa sovraži svarjenje, neumen *je*.

XII. POGLAVJE.

1. Dobrega povzdiguje blagovoljnost od Gospoda; moža pa pregrešnega obsoja.

2. Ne ustanovi se po krivičnosti človek; kore-

nina pa pravičnih se ne gane.

3. Pridna žena *je* možu svojemu venec; ali kakor gnjiloba v kostéh njegovih ona, ki dela sramoto.

4. Pravičnih misli *so* pravične, prekanjeni naklepi krivičnih zvijačni.

5. Krivičnih besede zalazujejo kri; usta pa poštenih jih otimajo.

6. Zvrnejo se krivični takó, da jih ní; pravičnih pa rodbina bode stala.

7. Po meri razuma svojega bode se hvalil mož, spačeni v sreči pa bode se zaničeval.

8. Boljši *je*, kdor se spoznava siromaka in ima hlapca, nego on, ki se povzdiguje s častjo in kruha strada.

9. Pravični skrbi za živine svoje življenje; usmiljenje pa krivičnih je grozovito.

10. Kdor obdeljuje zemljo svojo, bode se sitil s kruhom; kdor pa za praznim pohaja, *je* brezumen.

11. Krivični želi hudega brambe, pravičnih korenina pa *jó* daje.

12. V grehu ustnic *je* hudega zadruga; pravični pa izide iz stiske.

13. Od sadú *svojih* ust siti se dobri mož, in dél *svojih* povračilo prejema človek.

14. Neumnega pot *vidi* se raven v očéh njegovih; kdor pa posluša svèt, je moder.

15. Neumnega samega nevolja spozná se po njem; prekanjeni pa pokriva sramoto.

16. Resnico govori, *kdor* naznanja, kar je pravično; priča pa lažnjiva zvijačo.

17. Nekateri govori kakor meč, ki prebada; modrih pa jezik *je* kakor zdravilo.

18. Ustnica resnična se utrdina večno; dokler zočmi trenem, jezik lažnjivi.

19. Zvijača *pade nazaj* v srce njih, ki snujejo hudo; v svetovalce mirú pa veselje.

20. Ne bode se vrgel pravični v nobeno nadlego; krivični pa bode zlega polni.

21. Gnjusoba so Gospodu ustnice goljufne; ka-

teri pa ravnajo zvesto, so mu po volji.

22. Človek umen skriva znanje; srce pa bedakov oklicuje pravico.

23. Roka pridnih bode gospodovala; zvijačna pa bode davek plačevala.

24. Skrb v srci moža ga tare; dobra reč pa ga razveseljuje.

25. Iz bližnjega svojega opazuje pravični; pot pa krivičnih jih zapeljuje.

26. Pekel ne bode zvijačni, kar je vjel na lov; drago pa blago človekovo *uživa* pridni.

27. Na potu pravice *je* življenje, in pot steze njene je neumrjoč.

XIII. POGlavJE.

1. Sin moder *poslušá* podobuk očetov; a zasmehovalec ne posluša nobenega svarjenja.

2. Sad *svojih* ust uživa vsak dobri; duša pa izdajalcev silovitosti *sad*.

3. Kdor straži usta svojá, ohrani samega sebe; kdor zazijava z ustnicami svojimi, *pride* mu poguba.

4. Želja naklanja tudi lenega dušo, ali nič *ne bode*; pridnih pa duša bode se redila.

5. Stvar krivo sovraži pravični; krivičnega pa dela smradljivega in sramotnega.

6. Pravica straži nedolžnega na potu; krivica pa grešnika izpodnaša.

7. Nekateri se bogatega kaže, ko vsega pogreša; *enako* dela se ubožnega, kateri *ima* blago obilo.

8. Odkupnina življenja *je* možu bogastvo njegovo; ali siromak ne sliši svarjenja.

9. Luč pravičnih bode svitla; krivičnih pa svetilnica ugasne.

10. Gola prevzetnost napravlja prepir; pri njih, ki sprejemajo svèt, *je* modrost.

11. Blago iz ničemurnosti se zmanjša; kdor pa zbira z roko, bode *ga* množil.

12. Upanje odlašano dela srce bolno; življenja pa drevo *je* želja, ki pride.

13. Zaničevalec besede tisti se pogubi; kdor pa

se boji zapovedi, njemu se mir deli.

14. Modrega uk *je* vrellec življenja, da se ogne smrtnih zadržg.

15. Uspeh dober daje milost; pot pa izdajalcev *je* hrapav.

16. Sleherni razumni dela sè znanjem; bedak pa razodeva neumnost.

17. Poročnik krivičen pade v zlo; poslanec pa najboljše zvestobe dela zdravilo.

18. Uboštvo in sramota *bode* njemu, ki se odtega poduku; kdor pa hrani svarjenje, bode se čestil.

19. Želja izpolnjena bode prijetna duši; gnjusoba pa *je* bedakom umikati se zlemu.

20. Kdor hodi z modrimi, postane modrejši; kdor pa se druží z bedaki, postane hujši.

21. Grešnike preganja nesreča; pravičnim pa se dobro vrača.

22. Dobri izroči posest vnukom, in pravičnemu je shranjeno grešnikovo premoženje.

23. Mnogo kruha *imajo* ubogi, kateri orjejo ledi-

no; nekateri pa se pogubi z lenobo.

24. Kdor hrani šibo svojo, sovraži svojega sina; kdor pa ga ljubi, skrbi mu zgodaj za poduk.

25. Pravični je do sitosti duše svoje; trebuh pakri-
vičnih strada.

XIV. POGLAVJE.

1. Modre žene zidajo hišo svojo; neumna pa jo z rokami svojimi podira.

2. Kdor prav hodi, boji se Gospoda; trdovratni pa na potih svojih ga zaničuje.

3. V neumnega ustih je prevzetnosti šiba; na ustnicah pa modrih njih ohranjenje.

4. Ko ni volov, prazne so jasli; obilost pa pridelkov po volovi moči.

5. Priča najboljše zvestobe ne laže; laži pa govori priča kriva.

6. Ko zasmehovalec išče modrosti, ni je; razumnemu pa je znanje lahko.

7. Umakni se izpred oči možu bedaku, in kateri veš *da nima* znanja beséd.

8. Modrost razumnega je paziti na svoj pot; bedakov pa neumnost *na* zvijačo.

9. Neumne pridobiva krivda; med poštenimi pa, kar je po volji.

10. Srce spozna lastno svojo bridkost, in nič tujega se ne primešava v veselji njegovem.

11. Krivičnih hiša se pogubi; poštenih pa šator bode cvel.

12. Nekatera pot *se zdi* prava pred možmi, konec njen pa *je* pot mnogotera do smrti.

13. Tudi v smehu žaluje srce; in naposled veselje *postane* žalovanje.

14. Potov svojih bode se nasitil *mož* z odvrnenim srcem; tovarišije njegove pa se ogiblje mož do-
bri.

15. Abotni vsemu verjame; prekanjeni pa pazi na stopinjo svojo.

16. Modri se boji ter se ogiblje hudega; bedak pa gre vanje, tako je predrzen.

17. Nagla jeza rodi neumnost, mož prekanjeni pa jo sovraži.

18. Abotni imajo neumnost, prekanjeni pa si pleto venec znanja.

19. Hudobni se klanjajo pred dobrimi, in krivični pri pravičnega vratih.

20. Celo bližnji svoj sovraži ubozega; bogatega prijateljev pa *je* mnogo.

21. Kdor zaničuje bližnjega svojega, bode grešnik; kdor pa milost deli ubogim, o blagor mu!

22. Ali se ne motijo, kateri snujejo hudo? dobrotljivost pa in zvestoba *je* njih, ki snujejo dobro.

23. V vsakem trudu *je* dobiček; v besedi ustnic pa *je* samo uboštvo.

24. Venec modrih *je* njih bogastvo; neumnost bedakov *ostane* neumnost.

25. Duše otima priča resnična; laži pa spleta zvijačna.

26. V strahu Gospodovem *je* zaupanje močno; on je vedno pribežališče sinovom svojim.

27. Strah Gospodov *je* vrelec življenja, da se *človek* ogne smrtnih zadržg.

28. V množici ljudstva

je dika kraljeva; a v pomankanji naroda pogubna gospodova.

29. Počasni v jezo *je* poln razuma; nagli pa zbuja neumnost.

30. Mesa življenje *je* srce zdravo; gnjiloba pa kosti nevoščljivost.

31. Kdor zatira siromaka, sramoti stvarnika njegovega; njega pa česti, kdor milost deli potrebnemu.

32. V nesrečo svojo se zaganja krivični; otima se tudi v smrti svoji pravični.

33. V razumnega srei počiva modrost; *kar* pa *je* v bedakih, daje se na znanje.

34. Pravica povišuje narod; v nečast pa *je* ljudstvom greh.

35. Blagovoljnost kraljeva *je* do umnega hlapca; srd pa njegov *bode* zoper sramotnega.

XV. POGLAVJE.

1. Rahel odgovor odvrča togoto; nadležna beseda pa zbuja jezo.

2. Modrih jezik daje dobro znanje; usta pa be-

dakov bruhajo neumnost.

3. Na vsakem kraji so oči Gospodove, gledajoč dobre in hudobne.

4. Skrb za jezik *je skrb* za drevo življenja; spačenost pa iz njega, *kakor* zdrobljenje od vetra.

5. Neumni zaničuje poduk svojega očeta; kdor pa pazi na svarjenje, razumen *je* jako.

6. V pravičnega hiši *je* moč velika; pridelek pa krivičnega razdeva se sam od sebe.

7. Modrih ustnice trošijo znanje; srce pa bedakov, kar ni pravo.

8. Daritev krivičnih *je* gnjusoba Gospodu; poštenih pa molitev mu *je* po volji.

9. Gnjusoba *je* Gospodu krivičnega pot; njega pa, ki hodi za pravico, ljubi.

10. Poduk *se vidi* slab njemu, ki zapušča pot; kdor sovraži svarjenje, bode umrl.

11. Pekel in poguba *sta* pred Gospodom; kolikanj bolj srca človeška?

12. Zasmehovalec neljubi njega, ki ga svari; modrim se ne bliža.

13. Veselo srce razvedruje obličje, in srca bolečina duh potira.

14. Srce razumnega išče znanja; usta bedakov pa se pasejo z neumnostjo.

15. Vsi dnevi ubozega *so* slabi; njega pa, ki je veselega srca, poedinja vedna.

16. Boljše malo sè strahom Gospodovim, nego zaklad obilen, kjer *je* nadlega.

17. Boljša skleda zelja, kjer *je* ljubezen, nego pitanega vola, kjer *je* sovražstvo.

18. Mož togoten dela zdražbo; potrpežljiv pa potolaži prepir.

19. Lenega steza *je* kakor trnjev plot; poštenih pot pa *je* nasuta.

20. Sin moder razveseljuje očeta; človek bedak pa zaničuje mater svojo.

21. Neumnost *je* brezumnemu veselje; mož pa razumni bode hodil naravnost.

22. Skazé se naklepi, kjer ni sveta; v obilosti svetovalcev pa dvigne se *naklep*.

23. Veselje *ima* ta mož

v govoru svojih ust; ker reč o svojem času, kako dobra!

24. Življenja pot *je* navzgor umnemu, da se ogne groba navzdol.

25. Prevzetnih hišo podira Gospod; vdovi pa stavi mejnik.

26. Gnjusoba *so* Gospodu hudobnega naklepi; čistih pa govori *so* prijetni.

27. Zmešnjavo dela v hiši svoji, kdor je vdan dobičku; kdor pa sovraži darila, bode živel.

28. Pravičnega srce premišlja o govorjenji; krivičnih pa usta bruhajo hudobno.

29. Daleč *je* Gospod od krivičnih; pravičnih pa molitev usliši.

30. Kakor luč oči razveseljuje srce, *tako* kaj dobrega slišati redi kosti.

31. Uho, ki posluša svarjenje življenja, bode bivalo med modrimi.

32. Kdor se odteza poduku, zaničuje dušo svojo; kdor pa posluša svarjenje, ima srce v oblasti.

33. *Pred* strahom Gospodovim *ide* ukmodro-

sti, in pred častjo ponižnost.

XVI. POGLAVJE.

1. Pri človeku *so* mnogi srca naklepi; od Gospoda pa *je* govor jezikov.

2. Na vseh potih *svojih* naj se mož čist vidi v svojih očéh, vendar duhove tehta Gospod.

3. Na Gospoda zvali dela svoja, in izpolnili se bodo naklepi tvoji.

4. Vse je Gospod naredil zase, in tudi krivičnega za hudega dan.

5. Gnjusoba *je* Gospodu vsak prevzétni v srci; z združenim trudom ne ostane brez kazni.

6. Z dobrotljivostjo in resničnostjo opere se krivica; in v strahu Gospodovem ogneš se hudega.

7. Ko *so* pota koga Gospodu po volji, pomiri mu tudi sovražnike njegove.

8. Bolje malo s pravico, nego najobilnejši pridelek s krivico.

9. Srce človekovo izmisli pot svoj; Gospod pa stavi stopinje njegove.

10. Bistroumnost *bodi* na ustnicah kraljevih; na

sodbi naj se ne motijo usta njegova.

11. Gredelnica in tehtnica sodbe *sti* Gospodovi; delo njegovo so vse uteži v mošnji.

12. Gnjusoba *bodi* kraljem storiti krivico, ker s pravico se utrjuje prestol.

13. Drage so kraljem ustnice pravične; in njegova, ki pravo govori, ljubi naj *kralj*.

14. *Poročniki* srdú kraljevega so poročniki smrti; ali mož moder bode ga potolažil.

15. Na svetlem obličji kraljevem *je* življenje, in blagovoljnost njegova *je* kakor gost oblak poznege dežja.

16. Pridobiti si modrost kolikanj bolje od izkopanega zlata, in pridobiti si razumnost dražje od srebra.

17. Poštenih nasip *je* ogibati se hudega; samega sebe ohrani, kdor pazi na pot svoj.

18. Pred poginom prevzetnost, in pred padcem napuh.

19. Bolje pohleven biti

v duhu s krotkimi, nego plen deliti s prevzetnimi.

20. Kdor pazi na besedo, zadobi dobro; in kdor zaupa Gospodu, o blagor mu!

21. Moder v srci imenuj se razumni; sladkost pa ustnic množi učenost.

22. Vrelec življenja *je* pamet njemu, ki jo ima; neumnih ukpa neumnosti *vrelec*.

23. Modrega srce vlada razumno usta svoja; in z ustnicami svojimi množi učenost.

24. Kakor medú satovje so govori prijetni; sladka stvar duši in zdrava kostém.

25. Nekatera pot *vidi se* prava pred očmi človeka; konec pa njen *je* pot mnogotera do smrti.

26. Sam nadležen dela si nadlego; ker povrača se v sama usta njegova.

27. Mož malopridnikopljje zlo, in na ustnicah njegovih sedi kakor paleč ogenj.

28. Mož spačenostim vdan dela zdražbo, in podpihovalec loči vodnika.

29. Mož silovit izvablja bližnjega svojega, da ga vodi po potu krivičnem.

30. Kdor mežika z očmi svojimi, *mežika*, ko misli reči spačene; krajšajoč besede svoje, zlo doprinaša.

31. Venec prelep *je* siva glava, katera se nahaja na pravice potu.

32. Boljši *je* potrpežljivi od močnega: in kdor gospoduje svojemu sreču, od onega, ki mesto prebori.

33. V naročje vrže se kocka; od Gospoda pa *je* vsa razsodba njena.

XVII. POGLAVJE.

1. Boljši *je* grižljaj suhega *kruha*, s katerim *je* pokoj, nego hiša polna zaklanih živali, v kateri *je* prepir.

2. Hlapec umen gospoduje sinu sramotnemu, in med brati deli posest.

3. Topilnica za srebro, in peč za zlato; kdor pa izkušava srca, *je* Gospod.

4. Hudobni pazi na govor siten; lažnjivi pa posluša jezik nadležen.

5. Kdor zasmehuje ubozega, sramotí stvarnika njegovega; kdor se veseleli nesreče, ne bode brez kazni.

6. Starčkov venec *so* vnuki, in dika sinov njih očetje.

7. Neprijeten *je* neumnemu govor izvrsten; veliko bolj plemenitemu govor prazen.

8. Drag kamen preljub *je* dar v očéh njega, kateri mu *je* vdan; kamorkoli se obrne, srečo ima.

9. Kdor greh zakriva, išče ljubezni; kdor pa stvar ponavlja, loči vodnika.

10. Posvarjen *je* pečera zumnega bolj, nego ko bi stokrat udaril bedaka.

11. Samo upora išče hudobni; naposled pošlje se poročnik grozoviten zoper njega.

12. Medvedka, kateri *so* mlado vzeli, naj sreča moža, a ne bedak v neumnosti svoji.

13. Kdor vrača hudo za dobro, od njegove hiše ne gane se nesreča.

14. Vode izpušča, *kdor je* začetek prepira; zato

prednobi se vtikal, zapústi pravdo sámo.

15. Kdor krivičnega o-prošča, in kdor obsoja pravičnega, gnjusoba *sta* Gospodu oba enako.

16. Jeli za kaj blago v roki bedaka? da bi imel modrost? ali nima srca.

17. Ves čas ljubi, kdor je prijatelj; in brat se prikaže v stiski.

18. Človek brezumen udari v roko, in se stavi za poroka pred prijateljem svojim.

19. Greh ljubi, kdor ljubi prepír; vrata odpira njega, kateri išče podr-tije.

20. Spačeni v srci ne za-dobode dobrega, in pre-kanjeni z jezikom svojim pade v nesrečo.

21. Kdor rodi bedaka, *rodi* sebi na žalost; in ne bode se veselil neumnega oče.

22. Srce veselo daje do-bro zdravilo; duh papotr kosti suši.

23. Dar iz nedrija pre-jema krivični, da preobr-ne pota pravice.

24. Modrost biva na raz-umnega obličji; očí pabe-

dakove do pokrajin zem-ljé!

25. V nevoljo *je* očetu svojemu sin bedak, in v bridkost porodnici svoji.

26. Pokoriti tudi pra-vičnega ni dobro, tepsti prvake po krivem.

27. Govore svoje brzda mož umen, in hladen *je* v duhu mož pameten.

28. Tudi neumni, če mir-no stoji, ima se za modre-ga; če stiska ustnice svo-je, za razumnega.

XVIII. POGLAVJE.

1. Po poželenji išče na-glež; v vse, kar je, vti-ka se.

2. Ne veseli se bedak umnosti, nego tistega, kar biva v srci njegovem.

3. Ko pride krivični, pri-de tudi zaničevanje, in z nečastnim sramota.

4. Vode globoke so be-sede iz ust vrlega moža; hudournik bruhajoč mo-drega vrelec.

5. Potegniti se za kri-vičnega ni dobro, pravič-nega pahniti v sodbi.

6. Govori bedaka napra-vijo prepír, in usta nje-gova prikličejo tepež.

7. Usta bedakova *so* mu v pogubo, in ustnice njegove zadrge njegovemu življenju.

8. Podpihovalca besede podobne *so besedam* njih, ki so mnogokrat pobiti; vendar sezajo v notranjost telesa.

9. Tudi kdor ravna nemarno v delu svojem, brat je zapravljevcu.

10. Stolp močan *je* ime Gospodovo; tja priteče pravični ter se stavi na višavo.

11. Bogatega blago *je* kakor, mesto trdno njegovo, in kakor zid vzvišen v misli njegovi.

12. Predno se stare, spne se srce moževo: pred častjo pa ide ponižnost.

13. Odgovoriti kaj, ko ni še slišal, neumno *je* človeku in sramotno.

14. Duh moški prenaša bridkost njegovo; duh pa potrj kdo bi povzdignil?

15. Srce razumnega ima znanje, in modrih uho išče znanja.

16. Dar človekov razširi mu pot, in pripelje ga pred obličje prvakov.

17. Pravičen se vidi, kdor je prvi v pravdi svoji, dokler ne pride bližnji njegov ter ga preišče *sodnik*.

18. Prepire konča kocka in med močnimi razsoja.

19. Brat z grehom razdražen *je močnejši* od trdnega mesta, in prepiri *njih* so, kakor zapah grada.

20. Ust svojih sadú nasiti se vsakega trebuh; s pridelkom ustnic svojih *vsak* se nasiti.

21. Smrt in življenje *sta* jeziku v oblasti; po tem kakor ga *kdo* rad rabi, jedel bode sad njegov.

22. Kaj dobrega dobi, *kdor* dobi ženo, in srečo dá mu blagovoljnost od Gospoda.

23. Milosti prosi ubožec, bogati pa govoři osorno.

24. Možu, kateri ima prijatelje, bodi mari prijateljstvo: prijatelj namreč je zvestejši od brata.

XIX. POGLAVJE.

1. Boljši ubogi, ki hodi nedolžno, od spačenega v ustnicah svojih, kateri je bedak.

2. Enako greši, kogar srce ne loči, kar ni dobro, in pa kdor je nagel z nogami.

3. Neumnost človekova prevrača pot njegov, in proti Gospodu srdi se srce njegovo.

4. Blago daje prijatelj mnogo; siromak pa se loči od prijatelja svojega.

5. Kriva priča ne bode brez kazni; in kdor laži govori, ne bode ubežal.

6. Mnogi molijo obličje prvakovo, in vsak prijatelj drži se moža radodarnega.

7. Vsi bratje ubozega sovražijo ga; kolikanj bolj se ga ogibljejo tovariši njegovi? Ko pritiska z besedami, ni jih.

8. Srce ima v oblasti, kdor ljubi samega sebe; kdor pazi na umnost, doseget bode dobro.

9. Kriva priča ne bode brez kazni, in kdor laži govori, bode poginil.

10. Bedaku ne pristoji razveseljevanje; mnogo manj hlapcu gospodovati prvakom.

11. Razum človekov dela ga potrpežljivega; in

na čast mu je izpregledati pregrešek.

12. Kakor rjovenje mladega leva nevolja kraljeva; a kakor rosa nad travo blagovoljnost njegova.

13. Preglavice vir je očetu svojemu sin bedak, in kapanje neprestano žene prepiri.

14. Hiša in blago je posest očetova; od Gospoda pa je umna žena.

15. Lena, zaspana in zvičajna duša bode stradala.

16. Kdor drži zapoved, ohrani samega sebe; kdor zaničuje pota svoja, umrl bode kaznovan.

17. Gospodu posoja, kdor milostno deli siromaku; in dobroto njegovo bode mu povrnil.

18. Strahuj sina svojega, dokler je upanje; in v pogubo njegovo ne prizanašaj srce tvoje.

19. Hud bodi v togoti, ko prizanašaš kazni, češ, ako oprostiš, da bodeš potlej huje kaznoval.

20. Poslušaj svēt, in sprejmi poduk, da bodeš kedaj moder.

21. Mnogo misli je v

vsacega srci; svèt pa sam Gospodov bode stal.

22. Kar naj živo želi človek, *to je* dobrotljivost njegova; a boljši je ubogi od moža lažnjivega.

23. Strah Gospodov je za življenje; ker sit prebiva, *kdor ga ima*, in zlo ga ne obišče.

24. Skrito ima lenuh roko svojo v rokavu svojem, še k ustom je ne prinese.

25. Če udariš zasmehovalca, bode abotni razumen; in če posvariš pametnega, umel bode znanje.

26. Očeta uničuje, mater podí sin ostuden in sramoten.

27. Jenjaj, sin moj, da poslušáš poduk, zavijati od znanja beséd.

28. Priča malopridna zasmehuje pravico; tako požira krivica krivičnih usta.

29. Pripravljene so v tiste zasmehovalce sodbe, in razbijanje hrbtu bedakov.

XX. POGLAVJE.

1. Zasmehovalecjevino, razgrajalec pijača opoj-

na; zato kdorkoli v njej tava, ni moder.

2. Kakor rjojenje mladega leva strah kraljev, v kogar ga togota zažene, grešil bode *zoper* življenje svoje.

3. Na čast *je* možu odjenjati od prepira; kdorkoli pa *je* neumen, bode se vtikal.

4. *Kdor* zaradi zime len ne orje, beračil bode poleti, ko *ne bode* ničesar.

5. Vode globoke naklep v srci možá; vendar mož razumen ga zajme.

6. Največ ljudi hvali vsak svojo dobrotljivost; moža pa vseskozi resničnega kdo najde?

7. Neprestano hodi v nedolžnosti svoji pravični; srečni otroci njegovi za njim.

8. Kralj sedeč na sodnjem stolu veja z očmi svojimi vse hudo.

9. Kdo bi mogel reči: Očistil sem srce svoje, čist sem svojega greha?

10. Različne uteži in različne mere gnjusoba Gospodu enako oboje.

11. Po dejanjih svojih daj se spoznati tudi de-

ček, *je* li čisto in *je* li pravo delo njegovo.

12. Uho, ki sliši, in oko, ki vidi, Gospod je oboje enako naredil.

13. Ne ljubi spanja, da ne obožáš; odpri oči svoje, nasiti se kruha.

14. Prav slabo *je*, pravi kupec; ali ko je odšel, tedaj samega sebe hvali.

15. Zlatá *je* in biserov obilo; ali najdražje orodje *je* ustnic razumnih.

16. Vzemi obleko njega, ki je bil porok *za* tujca; in kdor *je* porok *za* tujko, rubi ga.

17. Sladek *je* možu lažnjivosti kruh; ali pozneje napolnijo se s peskom usta njegova.

18. Z mislimi se utrdi v posvetovanji, z razumnimi sveti vojskuje se.

19. Z njim, ki razodeva skrivnost, ki hodi z obrekovanjem, in z njim, ki ga zapeljujejo ustnice njegove, ne drúži se.

20. Njemu, ki preklinja svojega očeta ali mater svojo, ugasnila bode svetilnica v črnih teminah.

21. Premoženje nagrabljeno sè začetka ne bode

se tudi blagoslavljaló na konci svojem.

22. Ne reci: Povrnil bodem húdo; čakaj Gospoda in rešil te bode.

23. Gnjusoba so Gospodu različne uteži; in tehtnica kriva stvar ni dobra.

24. Od Gospoda so stopinje moževe; človek pa kaj umé njegovega pota?

25. Zadruga *je* človeku požirati sveto in poprašavati po obljubah.

26. Krivične veja kralj moder, potem ko je vanje obrnil kolo.

27. Svetilnica Gospodova duša človeška, preiskuje vso notranjost telesa.

28. Dobrotljivost in zvestoba stražiti kralja; in z dobrotljivostjo vzdržuje prestol svoj.

29. Dika mladeničem so njih močí in starčkom čast siva glava.

30. Proge in rane so strgálo za hudobnega, in udarci, *ki gredó* do živega.

XXI. POGLAVJE.

1. *Kakor* vodni potoki *je* srce kraljevo v roki Go-

spodovi; kamorkoli hoče, nagne ga.

2. Na vsakem potu *vidi se* mož pošten v svojih očéh; ali srca tehta Gospodu.

3. Po pravičnosti ravnati in pravici ljubše je Gospodu nego daritev.

4. Viškanje oči in preširnost srca, oranje krivičnih je greh.

5. Misli marljivega so samo v korist; naglega pa vse v pogubo.

6. Zakladi nabrani z lažnjivim jezikom so ničemurnost zagnana ljudi, ki iščejo smrti.

7. Silovitost krivičnih bode jih razdejala, ker se branijo ravnati po pravici.

8. Kdorkoli je na potu *svojem* nestanoviten, on je tuj; čist pa, čegar delo je pravo.

9. Boljše je prebivati v strešnem kotu, nego z ženo prepirljivo in v skupni hiši.

10. Krivičnega srce želi hudega; prijeten se mu ne zdi bližnji v očéh njegovih.

11. Ko se kaznuje zasmeh-

hovalec, spametuje se abotni, in ko se z umnostjo napolni modri, prejme znanje.

12. Z umnostjo napolnjuje pravičnega pri hiši krivičnega, kdor zvrne krivične v njih zlo.

13. Kdor maši uho svoje pred vpitjem siromaka, bode tudi sam vpil, ali ne bode se uslišal.

14. Dar na skrivnem podere jezo, in darilo v nedrži togoto silno.

15. Veselje je pravičnemu delati pravico, a v pogubo njim, ki doprinašajo krivico.

16. Človek, ki zaide od umnosti pota, počival bode v družbi mrtvih.

17. Mož potreben *bode*, kdor ljubi veselje; kdor ljubi vino in mazilo, ne bode bogat.

18. Odkupnina za pravičnega *bode* krivični, in na mestu poštenih izdajalec.

19. Boljše je prebivati v puščave deželi, nego z ženo prepirljivo in togotno.

20. Zaklad predrag in mazilo je v modrega pre-

bivališči; človek pa bedak ga pogoltne.

21. Kdor hodi za pravičnostjo in dobrotljivostjo, doseže življenje, pravico in čast.

22. V mogočnih mesto pride modri, in razdene njegovega zaupanja moč.

23. Kdor pazi na usta svoja in jezik svoj, ohrani stiske dušo svojo.

24. Prevzetnik, trdovratnik, zasmehovalec ime je tistemu, ki prevzetno ravna v togoti.

25. Lenega želja dá mu smrt, ker se roke njegove branijo dela.

26. Ves dan ga je sama želja; pravični pa dáje in ne stiska.

27. Krivičnih daritev je gnjusoba; kolikanj bolj, ko jo pregrešno daruje!

28. Krivična priča pogine; mož pa, ki posluša, govoril bode večno.

29. Nesramnega obličja je krivični; pošteni pa sam poravnava vsak svoj pot.

30. Ni modrosti, ni znanja in ni sveta proti Gospodu.

31. Konja pripravlja-

jo na boja dan; ali zmagaja sama je Gospodova.

XXII. POGLAVJE.

1. Gorše *dobro* ime od obilega bogastva, boljša od srebra in zlata priljubljenost.

2. Bogati in ubogi se srečujeta, vse té dela Gospod.

3. Razumni vidi hudo naprej ter se skrije; a botni pa gredó mimo ter se pokoré.

4. Krotkosti plačilo sè strahom Gospodovim so bogastvo in čast in življenje.

5. Trnje, zadrge so na spačenega potu; kdor pazi na dušo svojo, bode daleč od njih.

6. Podučuj dečka polastnosti poti njegove; tudi ko se bode silno postaral, krenil ne bode od nje.

7. Bogatin gospoduje ubogim, in hlapec *postane*, kdor jemlje na pósito, možu, ki posojuje.

8. Kdor seje krivico, žel bode nadlogo; in po šibi nerosti svoje bode poginil.

9. Kdor je dobrega očē-

sa, on bode blagoslovljen, ko bode dal od kruha svojega siromaku.

10. Če izpahneš zasmevalca, izide vred prepir; ter pravde bode konec in sramote.

11. Kdor ljubi srea čistost, *bode* po prijetnosti ustnic njegovih kralj prijatelj njegov.

12. Oči Gospodove stražijo znanje; kar je pa izdajalčevo, podira.

13. Lenuh pravi: Lev *je* zunaj; sredi trga bi utegnil biti umorjen.

14. Jamagloboka *so* tujk usta; kdor *je* gnjusoba Gospodu, zvrne se vanjo.

15. Neumnost, pripeto dečkovemu srcu, njo bode strahovanja šiba odpravila daleč od njega.

16. Kdor zatira siromaka, da bi pomnožil imovino svojo, in kdor daje bogatinu, *pride* samo v siromaštvo.

17. Nagni uho svoje ter poslušaj modrih besede, in srce svoje obrni k mojemu znanju;

18. Ker prijetno bode, če ohraniš to v telesu svojem; *če* bode pripravljeno

vkup na ustnicah tvojih.

19. Bodi v Gospodu zaupanje tvoje, *in* kar ti danes naznanjam, *stóri* tudi ti.

20. Ali ti nisem pisal preizvrstnega v svétih in spoznanji?

21. Naznanjajoč ti, kar je gotovo, besede resnične, da odgovarjaš z besedami resnico njim, ki bodo pošiljali k tebi?

22. Ne pleni siromaka zato, ker je siromak; in ne stiskaj ubogega med vrati.

23. Ker Gospod se poteza zanje, in plenil bode dušo njih, kateri jih plenijo.

24. Ne imej prijateljstva z naglojeznim, in s togotnim ne druží se;

25. Da se ne učiš potov njegovih, in dobiš zadrgo samemu sebi.

26. Ne bodi izmed njih, ki v roko bijejo; izmed njih, ki poroštvuejo za dolgove.

27. Ko bi tí ne imel kaj vrniti, zakaj bi jemal ležišče tvoje od tebe?

28. Ne premikaj starega mejnika, katerega so

postavili pradedje tvoji.

29. Ali si videl moža pridnega v delu svojem? pred kralji bode stal, stal ne bode pred nizkimi.

XXIII. POGLAVJE.

1. Kader bodeš sedel z gospodom pri jedi, pazi pridno kaj, postaviš pred se;

2. Drugače bi nastavil nož na goltanec svoj, ko bi bil poželjivosti poln.

3. Ne poželi slaščic njegovih; jed je namreč lažnjiva.

4. Ne trudi se, da bi obogatel; od razumnosti svoje odjenjaj.

5. Ali bodeš storil, da letajo oči tvoje na to, česar *skoraj* ne bode? Ker res dela si peroti, kakor orel zleti proti nebu.

6. Ne uživaj jedi njega, ki ima oko nevoščljivo; in ne poželi slaščic njegovih;

7. Kajti kakor *te* čisla v srci svojem, tako je ona *jed*; jej in pij, poreče ti, ali srce njegovo ni s teboj.

8. Grižljaj svoj, *katerega* si pojedel, tistega bo-

deš dal od sebe, ko bodeš izpridil najprijetnejše stvari svoje.

9. Ko posluša bedak, ne govóri: ker zaničeval *te* bode z razumnostjo tvojih beséd.

10. Ne premikaj starega mejnika, in njiv sirot ne napadaj.

11. Ker maščevalec njih močni bode sam potegnil se zanje zoper tebe.

12. Nagni k poduku srce svoje in ušesa svojak znanja besedam.

13. Ne odtezaj dečku strahovanja; ko ga bodeš udaril sè šibo, me umrje.

14. Ti ga udari sè šibo, in dušo njegovo otmeš od groba.

15. Sin moj, če je modro srce tvoje, veselilo se bode moje srce, tudi jaz;

16. In radovale se bodo ledvice moje, ko bodo pravo govorile ustnice tvoje.

17. Srce tvoje naj ne tekmuje z grešniki, nego z njimi, ki se bojé Gospoda ves dan.

18. Ker je namreč plačilo, pričakovanje tvoje se gotovo ne iztrebi.

19. Poslušaj tí, sin moj,

in bodi moder in ravnaj po tem potu srce svoje.

20. Ne bodi izmed njih, ki so vina pijani, in ponočnjakov, ki se *polnijo* z mesom.

21. Ker pijanec in ponočnjak postane ubožen; in s cunjami se oblači za spanec.

22. Poslušaj očeta svojega, ki te je rodil; in ne zaničuj, ko se bode postarala, matere svoje.

23. Resnico kupi in ne prodajaj modrosti in uka in razumnosti

24. Silno se raduje pravičnega očca; modrega roditelj veseli se njega.

25. Veséli se očca tvoj in mati tvoja, in radúj se roditeljica tvoja.

26. Daj mi, sin moj, srce svoje; in oči tvoje naj skrbno stražijo pota moja.

27. Ker jama globoka je kurba, in tesen vodnjak tujka.

28. In ona kakor razbojnik preži, in izdajalce priméta ljudém.

29. Komu gorjé? komu oh? čegavi prepiri? čegava jezičnost? čegave

rane brez kazni? čegava oči rudečica?

30. Njih, ki sedevajo pri vinu, ki hodijo iskat mešanega *vina*.

31. Ne glej vina, ko rumeni; ko kaže v kozarci barvo svojo, neprestano teče pregladko;

32. Naposled bode pičilo kakor kača, in zbodlo kakor gad.

33. Oči tvoje bodo gledale po tujkah, in srce tvoje bode govorilo nemarnosti.

34. In bodeš kakor kdor leži sredi morja, in kakor kdor leži na vrhu jadrnika.

35. Ko se me bíli, *pořečeš*, ni me bolelo; ko so me suvali, nisem čutil. Ko se zbudim, nadaljeval bodem, dalje popraševal po njem.

XXIV. POGLAVJE.

1. Ne tekmuje z nevoščljivci, in ne želi bivati z njimi.

2. Ker na pogubo misli njih srce, in nadlego govoré njih ustnice.

3. Z modrostjo zidaj se hiša, in z umnostjo se utrdi.

4. In sè znanjem se napolnijo hrami, z vsem blagom dragim in prijetnim.

5. Mož modri *je* z močjo, in mož učeni žrtvuje krepóst.

6. Ker z umnimi sveti bodeš se vojskoval, in blaginjo *pridobil* z množico svetovalcev.

7. Previsoka *je* neumnemu modrost; pri vratih ne odpre svojih ust.

8. Kdor misli kaj hudega storiti, on se imenuje prehudobnež.

9. Pregreha neumnega se obsoja; zasmehovalčeva pa je vsakemu gnjusoba.

10. Če ti srce upada v čas stiske, na malem *bode* krepost tvoja.

11. Otmi njih, ki se vlečejo v smrt; ker kateri zavijajo v uboj, ali bi se jih ogibal?

12. Če praviš: Glej, ne vemo, kaj je to; ali ne bode znal on, ki srca pretehtava, in on, ki hrani dušo tvojo, bode spoznal in povrnil vsakemu po delu njegovem.

13. Jej méd, sin moj,

ker *je* dober; in strd sladko tvojemu grlu.

14. Tako *je* modrosti spoznanje duši tvoji, če *ga* zadobiš, bode gotovo plačilo, in pričakovanje tvoje se ne iztrebi.

15. Ne préži, o krivičnik, napravičnega prebivališče, ne razdevaj ležišča njegovega.

16. Ker sedemkrat naj pade pravični, vendar vstane; krivični pa se pogreznejo v zlo.

17. Ko pade sovražnik tvoj, ne veséli se; in ko sezgrudi, neradúj se srce tvoje;

18. Da ne zagleda Gospod in se ne vidi hudo v očeh *njegovih* ter ne obrne od njega *v tebe* jeze svoje.

19. Ne razsrdi se zaradi hudodelnikov, ne zavidaj krivičnih;

20. Ker konec ne bode hudega, *nego* krivičnih svetilnica ugasne.

21. Boj se Gospoda, sin moj, in kralja; in ne druží se z raznimi.

22. Ker hipoma vstane njih nesreča, in pogubo njih obeh kdo pozna?

23. Tudi to za modre: Spoznati osebo v sodbi ni dobro.

24. Kdor pravi krivičnemu: Pravičen si, klela ga bodo ljudstva, studili narodi.

25. Strahujočim pa bode prijetno, in pride jim blagoslov dobrih.

26. Ustne bo poljubil njegove, kdor odgovarja besede prave.

27. Opravi zunaj delo svoje, in pripravi si ga na polji; potem bodeš tudi zidal hišo svojo.

28. Ne bodi brez sile priča zoper bližnjega svojega, in ne vêdi se abotno z ustnicami svojimi.

29. Ne govori: Kakor mi je storil, tako mu storim; tistemu možu povrnem po delu njegovem.

30. Šel sem mimo polja lenega moža, in mimo vinograda moža brezumnega:

31. Pa glej, vstal je bil po njem vsem plevel, s koprivami je bilo pokrito površje njegovo; in ograja njegova kamenena bila je podrta.

32. Ko sem to videl, po-

misllil sem; ko sem gledal, posnel sem nauk:

33. Malo zaspati, malo zadremati, malo roke sklenivši ležati,

34. V tem pride, kakor popotnik uren, uboštvo tvoje; in potreba tvoja kakor mož oščitán.

XXV. POGLAVJE.

1. Tudi ti so pregovori Salomonovi, katere so nabrali ljudje Ezekija, kralja Judovega.

2. Čast božja je skrivati reč, čast pa kraljev izsledovati jo.

3. *Kakor* nebu višine in zemlji globočine, tako ni kralju preiskati srca.

4. Vzemi srebru žlindro, prikaže se zlatarju posoda;

5. Vzemi krivičnega kralju izpred oči, utrdi se s pravico prestol njegov.

6. Ne prisvajaj si časti pred kraljem, in ne stopaj na prvakov mesto.

7. Ker bolje je, da se ti reče: Pomakni se sem gor, nego, da se ponižaš pred poglavarjem, kar vidijo oči tvoje.

8. Ne spúščaj se naglo v prepír; poglej, kaj hočeš storiti naposled, ko te sramotí bližnji tvoj.

9. Pravdo svojo pravdaj z bližnjim svojim, ali skrivnosti družega ne odkrivaj;

10. Da te ne osramoti, kdor sliši, in da ne bode nečast tvoja nepreklicna.

11. Zlata jabolka s srebrnimi podobami, beseda prilično rečena.

12. Zlat ovratnik in okras iz zlata odličnega je svaritelj moder pred poslušajočim ušesom.

13. Kakor snežno hladilo ob žetve času, poslanec zvest pošiljajočim; ker dušo gospodov svojih oživlja.

14. Oblaki in veter brez dežja — mož, kateri se ponáša z darom lažnjivim.

15. S potrpežljivostjo se pridobi vodnik, in jezik mehák koščeno zdrobi.

16. Ko najdeš medú, jej kar ti je dosti, da se ga ne nasitiš ter ga izbljuješ.

17. Pridno zadržúj nogo svojo od bližnjega svoje-

ga hiše, da se te ne nasiti in te črti.

18. *Kakor* kládívce in meč in pušica ostra — mož, ki priča krivo zoper bližnjega svojega.

19. Kakor zob zdrobljen in noga zvinjena, je zaupanje v izdajalca v stiske dan.

20. *Kakor* kdor dene obleko *nase* o času mraza, ali ocet na pepelik; tako kdor pesmi poje žalostnemu sreč.

21. Če je sovražnik tvoj lačen, siti ga s kruhom; in če je žejen, daj mu vode piti.

22. Ker žarjavice bodeš nakopičil na glavo njegovo, in Gospod ti bode povrnil.

23. Kakor sever dež rodi, tako jezik hinavski lice nejevoljno.

24. Boljše je prebivati v strešnem kotu, nego z ženo prepirljivo in v hiši vkupni.

25. *Kakor* mrzle vode proti duši onemogli, tako kaj dobrega slišati iz dalnje dežele.

26. *Kakor* studenec z nogo skaljen, ali vrelec

izprijen, *je* pravični, kateri omahne pred krivičnim.

27. Pojesti preveč medú ni dobro; tako preiskavati čast svojo nepošteno.

28. *Kakor* mesto razrušeno brez zidú, tako kdor nima duha svojega v oblasti.

XXVI. POGLAVJE.

1. *Kakor* sneg poletju, in *kakor* dež žetvi, tako ne pristoji neumnemu čast.

2. *Kakor* tičica, ki tava, *kakor* lastovka, ki se izpreletava, tako kletev nezasluzena ne doide.

3. *Kakor* konju bič, oslu uzda, tako bedakov hrbtu šiba.

4. Ne odgovarjaj bedaku po neumnosti njegovi, da mu ne bodeš tudi ti enak.

5. Odgovarjaj bedaku po neumnosti njegovi, da ne bode moder v svojih očéh.

6. *Kakor* kdor si noge odbije, tako bode silovitosti kazen izpil, kdor pošilja po bedaku besede.

7. Vzemite škornje viso-

ke šepcu in pogovor, *ki je* v bedakov ustih.

8. *Kakor* kdor kamen položi na metalnico, tako kdor čast izkazuje bedaku.

9. *Kakor* trn, ki pride pijanemu v roko, tako v bedakov ustih pogovor.

10. Prehúdo žali vse, kdor daje plačilo bedaku, in kdor daje plačilo mimo gredočim.

11. *Kakor* se pes vrne k izbljuvi svoji, tako bedak ponavlja neumnost svojo.

12. Ali si videl moža modrega v očeh njegovih? Pričakovanje je od bedaka *bolje* nego od njega.

13. Lenuh govori: Lev grozen *je* na potu; lev na cestah.

14. Vrata se vrté na tečaji svojem; tako lenuh na postelji svoji.

15. Skrito ima lenuh roko svojo v rokavu svojem; ko jo prinaša k ustom svojim, peša.

16. Modrejši lenuh v svojih očéh, nego *njih* sedem, ki *ga* kličejo v odgovor.

17. Za ušesa prime psa, kdor se mimo gredé to-

goti o pravdi ne svoji.

18. Brezumen, kdor meče strele ognjene, pušice in smrt;

19. Tako, kdorkoli go-ljufa bližnjega svojega in pravi: Ali se nisem smi-jal?

20. *Kakor* ko poidejo drva, ogenj ugasne, ta-ko ko ni podpihovalca, molči prepír.

21. *Kakor* ogel pri žar-javici in drva pri ognji, tako mož prepírljiv, da vname prepír.

22. Besede podpihoval-čeve podobne so *besedam* njih, ki so mnogokrat stolčeni; vendar one se-zajo noter v telo.

23. *Kakor* srebrna žlin-dra na prsteni posodi, *tako* so ustnice, ki pre-ganjajo, in srce hudob-no.

24. Z ustnicami svojimi se družega dela sovraž-nik, ko v osrčji svojem pripravlja zvijačo.

25. Ko bode prijeten de-lal glas svoj, ne upaj mu; ker sedem gnjusob je v srci njegovem.

26. Sovraštvo krije go-ljufijo, *ali* razodela se bo-

de hudobija njegova v zboru.

27. Kdor koplje jamo, vanjo pade; in kdor ka-men vali, nanj se povrne.

28. *Mož* z lažnjivim je-zikom sovraži, kogar ho-če zdrobiti, in z usti me-denimi pahne.

XXVII. POGLAVJE.

1. Ne ponašaj se z ju-trajšnjim dnem, ker ne veš, kaj bode dan rodil.

2. Hvalijo te naj tujca *usta*, ne pa usta tvoja; družega, ne pa ustnice tvoje.

3. Kamena teža *je* in peska breme; ali neum-nega nejevolja težja od teh obéh.

4. Grozovita *je* togota in jeza kipeča; ali kdo naj obstane pred nevošč-ljivostjo?

5. Boljše svarjenje očit-no nego pokrita ljube-zen.

6. Zveste so prijatelja rane, ogiblji pa se so-vražnikovih poljubov.

7. Duša sita teptá sa-tovje; lačni pa duši slad-ko *je* vse grenko.

8. Kakor tičica, *ki* tava od svojega gnezda; tako mož, *ki* tava od svojega mesta.

9. Kakor mazilo in dišava razveseljuje srce, tako prijatelja svojega sladkost bolj negolastnisklep.

10. Prijatelja svojega in očeta svojega prijatelja ne zapústi, in v brata svojega hišo ne vhačaj o času nesreče svoje; boljši je sosed bližnji od dalnjega brata.

11. Bodi moder, sin moj, in razveseljuj srce moje, da bodem mogel odgovor dajati njemu, kateri bi mi kaj očital.

12. Razumni, ko vidi naprej zlo, skrije se; abotni gredó mimo ter se pokoré.

13. Vzemi obleko njega, kateri je bil porok *zatujca*; in kdor je za tujko porok, rubi ga.

14. In kdor blagoslavlja prijatelja svojega na glas zjutraj, ko zgodaj vstane, šteló se mu bode za preklinjanje.

15. Kaplja, *ki* ne jenja, o času dežja prehudega, in žena prepirljiva, ste si enaki.

16. Kdor jo skriva, skril biveter, kakor mazilo desnice njegove, izdá se.

17. Kakor železo z železom *mož* ostrí, tako ostrí moža prijatelja njegovega obličje.

18. Kdor smokvo hrani, jedel bode sad njen; tako kdor gleda na gospoda svojega, bode se častil.

19. Kakor v vodi obraz obrazu, tako srce človeka enega drugemu.

20. Grob in poguba se ne nasitita; tako se ne nasitijo oči človeške.

21. Topilna posoda za srebro, in peč za zlato; s kratka: vsaka reč po propisu hvale njene.

22. Ko bi neumnega v stopi s pšenom stolkel z betom, ne šla bi neumnost njegova od njega.

23. Skrbno pregleduj stan živine svoje; pazi na čede;

24. Kajti *je* li vekomaj moč in bode li venčanje od roda do roda?

25. Takoj ko se prikaže seno, in se zaglada nežna zelenjava, nabirajo se zelišča gorska.

26. Jagnjeta za obleko tvojo in kúp za njivo kozličí.

27. Po vrhu zadosti kozjega mleka za hrano tvojo, za družine tvoje hrano, in živež deklicam tvojim.

XXVIII. POGLAVJE.

1. Krivični beží, ko *ga* nihče ne preganja; pravični pa *so* podobni mlademu levu brez stráha.

2. Kjer za odpadanjem boleha dežela, mnogo *je* knezov njenih; kjer pa *je* človek razumen in izkušen, podaljša stanje.

3. Mož ubožen, ki tare siromake, *podoben je* dežju, ki razgraja, tako da ni kruha.

4. Kateri zapuščajo postavo, hvalijo krivične; kateri pa se drže postavve, sprijemajo se z njimi.

5. Ljudje hudemu vdaní ne gledajo na pravico; kateri pa iščejo Gospoda, gledajo na vse.

6. Boljši je ubogi, ki hodi nedolžno, nego spačeni, ki se zvija sem ter tja, če je še tako bogat.

7. Kdor hrani postavo, *sin je* razumen; kdor se pa druži s ponočnjaki, deia sramoto očetu svojemu.

8. Kdor blago svoje množi z odrtijo in obrestmi, nabiral ga bode njemu, ki bode milostno delil siromakom.

9. Kdor odvráča uho svoje, da ne sliši postave, njegova molitev tudi *je* gnjusoba.

10. Kdor zapeljuje poštene na slabo pot, pade sam v svojo jamo; nedolžni pa bodo imeli dobro.

11. Moder *se vidi* v očéh svojih bogati mož; ali siromak razumni ga pregleda.

12. Ko se radujejo pravični, čast *je* obilna; ko se pa povzdignejo krivični, preiskuje se človek.

13. Kdor pokriva pregreške svoje, ne bode imel sreče; kdor pa *se jih* obtoži in *jih* popusti, zado bode usmiljenje.

14. Blagor človeku, ki je silno v strahu vedno; kdor pa okameni srce svoje, zvrne se v nesrečo.

15. Kakor lev rujoveč in medved, ki sem ter tja léta, je gospodovalec krivičen siromaškemu ljudstvu.

16. Voditelj brez vsega razuma silno zatira; kdor pa sovraži dobiček, podaljšal bode dni.

17. Človek zatiran za voljo krvi človekove beži naj noter do jame, ne ohranijo ga naj.

18. Kdor hodi nedolžno, rešil se bode; kdor je pa spačen na enem izmed dveh potov, zvrnil se bode nanj.

19. Kdor obdeljuje zemljo svojo, nasiti se kruha; kdor pa hodi za ničemurnimi, nasiti se uboštvu.

20. Mož zvest ima obilo blagodarov; kdor pa je nagel, da bi obogatel, ne bode brez kazni.

21. Spoznati osebo ni dobro; ker za grizljaj kruha grešil bi mož.

22. Mudi se do blaga možu z nevoščljivim očesom, ali ne vé, da mu pride potreba.

23. Kdor svari človeka, da gre za menoj, zado-

bode hvalo prej, nego kdor se dobrikaz jezikom.

24. Kdor pleni očeta svojega ali mater svojo ter pravi: Ni greh, tovariš je možu ubijalec.

25. Preširni v srci svojem vnema prepir, kdor pa zaupa Gospodu, bode se debelil.

26. Kdor zaupa srcu svojemu, je bedak; kdor pa hodi modro, on se bode rešil.

27. Kdor daje ubozemu, *ne bode imel* potrebe; kdor pa skriva oči svoje, imel bode preklinjanja obilo.

28. Ko se povzdignejo krivični, skriva se človek; ko pa pogibljejo oni, množijo se pravični.

XXIX. POGLAVJE.

1. Mož, kateri večkrat posvarjen postane trdovraten, zdrobi se naglo, tako da ne bode zdravila.

2. Ko se množijo pravični, veseli se ljudstvo; ko pa gospoduje krivični, ljudstvo zdihuje.

3. Mož, ki ljubi modrost,

razveseljuje očeta svoje-
ga; kateri pa se druži s
kurbami, zapravi blago.

4. Kralj sè sodbo utrjuje
deželo; mož pa, ki preje-
ma darí ponujane, razde-
va jo.

5. Mož, kateri se prili-
zuje prijatelju svojemu,
razpenja mrežo nogam
njegovim.

6. V grehu moža hudob-
nega je zadruga; pravični
pa prepeva in je vesel.

7. Pravični spoznava
pravdo siromakov; kri-
vični se ne zmeni, da bi
jo spoznal.

8. Ljudje zasmehovalci
zažigajo mesto; modri pa
odvrčajo jezó.

9. Moder mož, če se pre-
govarja z možem neum-
nim, naj se jezi, naj se
smeje, vendar ni nobene-
ga mirú.

10. Ljudje krvoželjni so-
vražijo nedolžnega; po-
šteni pa ga iščejo.

11. Ves duh svoj kaže
bedak, modri pa ga za-
duša.

12. Gospoda, kateri pa-
zi na lažnjivosti besede,
hlapci so vsi krivični.

13. Nevedni in pridni se

srečujeta; obeh oči raz-
svetljuje Gospod.

14. Kralja, kateri zvesto
sodi siromake, prestol
utrjuje se vekomaj.

15. Šiba in strahovanje
daje modrost; deček pa
sam sebi prepuščen sra-
motí mater svojo.

16. Ko rastejo krivični,
raste greh; pravični pa
vidijo njih padec.

17. Strahúj sina svoje-
ga, in pokoj ti bode da-
jal; dajal bode tudi ra-
dost duši tvoji.

18. Ko ní razodenja, sla-
či se ljudstvo; kdor pa
se drži postave, o blagor
mu!

19. Z besedami se ne
strahuje hlapec; ko umé,
vendar ne odgovarja.

20. Videl si moža nagle-
ga v besedah svojih; pri-
čakovanje od bedaka *je*
bolje nego od njega.

21. Kdor mekužno od
mladega vzreja svojega
hlapca, bode slednjič brez
otrók.

22. Naglojezni zdražbo
dela; in togotni *je* greha
poln.

23. Napuh človeka po-

nižuje, ponižnega pa v duhu čast vzdržuje.

24. Kdor deli s tatom, samega sebe sovraži, in kdor preklinjanje sliši, pa ne naznani.

25. Človek strahopeten stavi si zadrgo; kdor pa zaupa Gospodu, stavi se na višavo.

26. Mnogo jih išče gosposdujočega obličja; ali od Gospoda *je* vsakega pravica.

27. Gnjusoba *je* pravičnim krivični, in gnjusoba krivičnemu poštena na potu.

XXX. POGLAVJE.

1. Zbirka besed Agurja, Jakejevega sina; izrek móžev o Itijelu, o Itijelu in Ukalu.

2. Ker nespameten sem jaz, od kar *sem* mož; in umnosti nimam človeške;

3. In nisem se učil modrosti, in učenosti svetih reči ne poznam.

4. Kdo naj vzide na nebesa in snide? Kdo naj zbira veter sè svojimi pestmi? Kdo naj zveže v plašč svoj vodé? Kdo naj

ustanovi kake meje zemlji? Katero *je* ime njegovo, in katero sina njegovega ime? Če veš?

5. Ves govor Božji *je* prečist; ščit *je* pribegajočim k njemu.

6. Ne pridevaj besedam njegovim, da te ne strahuje, in da se ne postaviš na laž.

7. Dvojega te prosim; ne odtezaj mi, dokler živim.

8. Ničemurnost in stvar lažnjivo odpravi daleč od mene; uboštva ali bogastva ne dajaj mi; hrani me s kruhom, kolikor mi ga *je* odmérjenega;

9. Da se nasiten ne zlažem ter rečem: Kdo *je* Gospod? in da obožan ne kradem, s kratka: da zlo ne rabim imena Boga svojega.

10. Ne toži hlapca pred gospodom njegovim, da te ne kolne in kriv ne živiš.

11. *Neki* rod kolne očeta svojega, in matere svoje ne blagoslavlja;

12. Rod čist v svojih očéh, dasi ni opran nesnage svoje.

13. Rod, katerega oči tako viškajo, in katerega trepalnice se povzdigujejo!

14. Rod, katerega oči so meči, in noži kočniki njegovi, da požre uboge sè zemlje, in potrebne od ljudi.

15. Razen pijavke, ki ima dve hčeri: Daj, daj; troje je nenasitno, *dà* četvero, ki ne pravi: Dovolj:

16. Grob, in maternica zaprta; zemlja ne nasiti se vodà, in ogenj ne pravi: Dovolj.

17. Oko, *katero* zasmejuje očeta, ali zameta pokorščino materi, ono bodo izključevali krok arji v dolini, ali požrli ga bodo mladi orli.

18. Troje to *je* skrito meni, ali četvero to mi je neznano:

19. Pot orla na nebu, kače pot na skali, pot lačije na morji globokem in moža pot k dekletu.

20. Tako *je* pot ženske, ki se kurbá; jé, potem obriše usta svoja; na to pravi: Nisem storila krivice.

21. Pod trojim se giblje zemlja, *dà*, pod četverim, *česar* ne more nositi.

22. Pod hlapcem, ko kraljuje, in neumnim, ko je sit kruha;

23. Pod zoperno *žensko*, ko se moži; slednjič pod deklo, ko se za dedinjo naredi po gospodinji svoji.

24. To četvero *je* majhno, nizko; vendar je modro, premodro:

25. Mravlje, ljudstvo slabo, ki znašajo poleti hrano svojo,

26. Gorske miši, ljudstvo nekajo, v skali napravljajo hišo svojo;

27. Kobilice nimajo kralja, vendar gredó četoma vse;

28. Pajek prijema z rokami, in on *je* na dvorih kraljevih.

29. To troje dobro stopa, *dà*, četvero dobro hodi:

30. Star lev najmočnejši med živalmi, kateri se ne umakne nobenemu od straha;

31. Z opasanim ledjem *konj*, ali kozel, in kralj,

zoper katerega se nihče ne spenja.

32. Če si bil neumen in si se povzdigoval, ali si *kaj slabega* mislil, položi roko na usta;

33. Ker kakor mleko stiskano daje maslo, in nos stiskan daje kri; tako je za stiskana daje prepir.

XXXI. POGLAVJE.

1. Zbirka besed Lemuela kralja, s katerimi ga je podučevala mati njegova.

2. Kaj, *pravim*, sin moj? kaj pač, sin telesa mojega, in kaj, sin obljub mojih?

3. Ne dajaj ženskam moči svoje, in potov svojih njim, ki delajo, da se uničijo kralji.

4. Ne pijó naj, o Lemuel, ne pijo naj kralji vina, in gospodovalci naj ne poželé pijače opojne.

5. Da ne bi, ko je pil, pozabil postave, in preobrn timer pravice komu, ki je v nadlogi.

6. Dajajte pijače opojne njemu, ki naj pogine; in vina njim, ki so bridkega srca.

7. Pije naj, da pozabi uboštva svojega, in *da* se nadloge svoje ne spominja dalje.

8. Odpri usta svoja za nemega, v pravdi vseh, kateri se že izročajo pogubi.

9. Odpri usta svoja, sodi pravično; potezaj se za siromaka in potrebnega.

10. Ženo vrlo kdo najde, ko visoko bisere preseza cena njena?

11. Zaupa ji srce moža njenega, in plena mu ne zmanjka.

12. Izkazuje mu dobro, ne pa slabega, vse dni svojega življenja.

13. Volne išče ali prediva in zdeljuje po volji svojih rok.

14. Podobna je ladijam trgovskim, od daleč pri naša hrano svojo.

15. In vstaja, ko *je* še noč ter dáje jed hiši svoji, in delo svojim deklam.

16. V mislih ima njivo ter jo dobi; od sadú rok svojih zasaja vinograd.

17. Zmočjo opasuje ledje svoje in roke svoje utrjuje.

18. Ko pokuša, da je dobro blago njeno, ne ugasne svetilnica po noči.

19. Roke svoje deva na mrežo; in roke njene držé vreteno.

20. Pest svojo odpira ubogemu; in potrebnemu steza roke svoje.

21. Ne boji se snega za družino svojo; ker vsa družina njena oblači se z dvojno *obleko*.

22. Odeje si pripravlja; tančica in škrlat *je* oblačilo njeno.

23. Znan je pri vratih mož njen, sedeč sè starejšinami dežele.

24. Tanko platno dela in prodaje, in pas izroča trgovcu.

25. Moč in lepota *je* ob-

leka njena, in smeje se časom prihodnjim.

26. Usta svoja odpira modro, in blagovoljnosti uk sedi na njenem jeziku.

27. Družine svoje pota pregleduje, in lenobekruha ne jé.

28. Sinovi njeni vstajajo ter jo blagrujejo; mož njen jo hvali enako:

29. Mnoge žene so vrlo ravnale, tí pa jih vse presezaš.

30. Lažnjiva *je* prijetnost in ničeva lepota; žena v strahu Gospodovem pridobiva si sama hvalo.

31. Dajte ji od sadú njenih rok, in pri vratih naj jo hvalijo dela njena.

se
pira
osti
ezi-
ota
ru-
ja-
nož
rlo
re-
et-
ta;
do-
ma
je-
naj

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000048529

